

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Acta Synodalia Dioecesana Ecclesiae Mediolanensis, Pars Secunda

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

De Lampadibus, Lampada rive. Cap. XVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11399

rum explicationem pinguntur. Ornamenta item, indumentave alia, quæ sacris imaginibus appinguntur, nihil ineptum, nihil denique habeant, quod nihil parumve cum sanctitate conveniat.

De tabulis votorum.

VOTORVM item tabulæ, donaria, ex cera fusiles imagines, & eiusmodi alia, quæ ad memoriam, vel recuperatæ valetudinis, vel periculi depulsi, vel beneficii diuinitus mirabiliterq; accepti in ecclesijs ex antiquo more institutoq; suspendi solent; cum sæpè falsò, indecorè, turpiter, superstitiosèq; effingantur, in ijs ipsis exprimendis cautio sit supra præscripta.

DE LAMPADIBVS, LAMPADA RIOVE. Cap. XVIII.

DE lampadibus verò, & lampadario pensili, quo illæ appensæ in conspectu sanctissimi sacramenti, & sacrarum reliquiarum, vel imaginum suscipiuntur, instructionis locus hic erit. Primò lampades, pro ecclesiarum ratione, & dignitate, ex argento, aut aurichalco, prout est ecclesiasticæ consuetudinis, esse possunt: sicut etiam ex auro etiam confectas, in basilicis maioribus adhibitas esse animaduertimus, adiuncto, & collocato intus vasculo illo vitreo ad lychni vsum.

At in locis alpinis frigore rigentibus, ubi in hyeme ob gelu vasâ vitrea sæpè confringuntur, vascula æraria intus in lampadibus collocata adhiberi licebit.

De forma lampadum.

LAMPADVM forma, cum multiplex esse possit, prout temporum cursus tulit; nulla quidem improbat, modo ecclesiæ consuetudini conveniat: at illæ tamen forma oblonga olim vsu frequentatæ, valde probantur; quæ scilicet à summa imaq; parte amplè patent, in medioq; angustè constatæ, quasi nodo quodam concluduntur; & à summo labro tribus cathenulis eiusdem metalli appenduntur.

De Lampadario, eiusq; forma.

LAMPADARIVM autem instrumentum, quo lampades pensiles certo numero sustinentur, in orbem ductum, & altè paululum exstructum instar turris multis delphinis ad lampadum sustentationem consistans esse potest.

Cuius generis lampadaria antiqua fuisse constat; quæ phara canthara nominantur.

Idque lampadarij genus in ecclesijs insignioribus adhiberi decens erit, præsertim ex aurichalco ornate confectum.

Alterum lampadarium è paruula trabe benè firma esse potest, totum artificiosè inauratum, & coronicibus decenter ornatum; delphinos etiam (vt veteris olim vsus fuit) ligneos in summa parte ad ornati speciem habere poterit. id autem tanta longitudine sit, quantam lampadum numerus requirit, quæ ad luminis vsum adhibentur.

Tertia lampadarij species adhibetur, quæ trianguli formam exhibet. Hæc q; in vsu esse potest, ubi tres lampades pensiles adhibentur.

De numero lampadum.

LAMPADARIO in longitudinem ducto, tres vel quinque lampades in minoribus ecclesijs affigantur, in maioribus septem, vel tresdecim.

Hæc q; ordine rectè collocatæ, dimidio ferè cubito inter se distent.

Lampadario in orbem ducto, & instar turris columnæve erecto, plures lampades pro illius fabricæ ratione affigi possunt.

At in omni lampadario cautio sit, vt lampades impares sint.

De loco lampadarij.

OMNE verò lampadarium, ex vna etiam lampade consistans, non à latere, sed è regione conspectuæ altaris, aut sacrarum reliquiarum, aut sacræ imaginis, vsupra appensum, & ad præscriptum distans, rectè constituatur, ductorio funiculo adiuncto.

Tam longè autem appensum ab altaris scabello distet; vt si fortè aliquando stillans est, non inquinetur olei stilla sacerdos, aut clericus, dū initio missæ vterq; in imo

in imo scabelli gradu est; rursusq; à pavimento ecclesiæ in altum non minus septem cubitis ducatur, amplius verò pro ratione ecclesiæ.

Et lampadibus, cum vna solum quæ coluceat, accendenda est, illa in medio collocata tantum accendatur.

DE BAPTISTERIO. Cap. XIX.

HIS omnibus expositis, nunc locus est, ut ad baptisterij ratione formamq; commonstrandam transeamus.

Baptisterium igitur cum sacrario in singulis cathedralibus, & item (ut in cõcilijs nostris provincialibus prescriptum est) parochialibus, atque in alijs etiam quibusvis ecclesijs, vbi vel animarum cura geritur, vel facultate ab Episcopo ob causam data illud constitui concessum est, forma & modo infra præfinito pro vniuscuiusq; ecclesiæ ratione amplitudine ve extruatur.

De loco, & forma cappellæ Baptisterij.

PRIMO in vnaquaque ecclesia cathedrali, & archipresbyterali, præpositurali, aliove nomine, quæ caput plebis sit, Baptisterij locus, & forma hæc esse potest.

Locus à fronte ecclesiæ, prout situs fert, distans, ad meridiemque vergens, architecti iudicio deligatur; quo in loco sancti Ioannis Baptistæ nomine sacellum cappellave, cuius vacuum sit triginta tribus circiter cubitis, exedificetur insigni structuræ opere, pro illius ecclesiæ ratione.

Forma exedificationis rotunda, aut octangula, aut sexangula, alia ve eiusmodi, quæ perfecti circuli fines non egrediatur, adhibenda est: illa verò accommodatior, & decentior, quæ octanguli similitudinem exhibet.

Tectum ædificij huius fornicato conamertate opere sit; ac pro modo formæ eminentius fastigiato, laminisque plumbeis operto; tum in ipso summo fastigio è tholo constet, vnde lux ab omni parte excipiat.

Pavimentum è marmore lapideve solido, & opere tessellato, aut vbi id non

potest, testaceo saltem fiat: à soloq; vig publicæ exte altius gradibus tribus pluribusve; modò ne solo ecclesiæ altius sit.

Ianua ad occidentem versus spectet, paruo vestibulo ornata; formaq; vt supra in ostio ecclesiæ demonstrata.

Fenestræ plures pro ædificij modo, & architecti periti iudicio; singulæ autem forma eidem architecto probata pro ratione ædificij.

Ædificij totius altitudo vsque ad summum fastigium ducta, latitudini respondeat pro operis ratione; idq; de consilio item architecti.

De altari Cappellæ Baptisterij.

ALTARE vnum tantum in hoc sacello exædificandum est; cubitis duobus à pariete ad orientem versus extructo distans; si modò amplitudo sacelli tantum spatij ferat: forma autem reliquorum altarium, & modo præfinito fiat, maniat, sepiatur, instruatur, atque ornatur.

Super quo item altari in pariete expressa sit sacra historia S. Ioannis Baptistæ Christum Dominum baptizantis.

Si verò ne altare quidem præfinita amplitudine, & ratione extrui vilo modo potest; illius saltem loco sit icona, aut pictura sacra in pariete expressa sancti Ioannis item Baptistæ.

De loco Baptisterij, vbi separatim ab ecclesia extrui non potest.

VBI præterea sacellum Sancti Ioannis Baptistæ ab ecclesia separatim non est, neque item præ facultatibus exedificari potest; tunc in sacello ecclesiæ Baptisterium forma infra suo loco demonstrata fieri poterit concessu Episcopi.

De distinctione Baptisterij more Romano, & Ambrosiano.

SEQUITUR, ut Baptisterij formam demonstremus: quam ita distinximus, prout baptismini ministrandi nunc vsus est.

More Romano baptisterium illud diximus, illam scilicet baptisterij formam accommodatam ad baptizandum aquæ effusione; cum in ecclesijs fere omnibus ritu Romano ventibus, ita baptizari moris,